

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อคุณธรรมและความโปร่งใส
ในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในโรงพยาบาล

ธภัทร ตีระวัฒน์

กลุ่มงานพัสดุ โรงพยาบาลพระนารายณ์มหาราช

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงสำรวจครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในโรงพยาบาล กลุ่มตัวอย่างเป็นบุคลากรโรงพยาบาล จำนวน 306 คน เครื่องมือประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อคุณธรรมและความโปร่งใส ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือหาความตรงเชิงเนื้อหาและความเชื่อมั่นเท่ากับ .81 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ผลการวิจัยพบว่า คุณธรรมและความโปร่งใสจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในโรงพยาบาล มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เกณฑ์การประเมินผลระดับ B คุณธรรมและความโปร่งใสจำแนกตามปัจจัย พบว่า ปัจจัยอันดับ 1 และ 2 มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เกณฑ์การประเมินผลระดับ A คือ การปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจ และปัจจัยอันดับ 3-5 คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เกณฑ์การประเมินผลระดับ B คือ การแก้ปัญหาความทุจริตในองค์กร, การใช้ทรัพย์สินของราชการ และการใช้งบประมาณ ทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์กับคุณธรรมและความโปร่งใสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากที่สุดคือ การแก้ปัญหาความทุจริตในองค์กร ($r=.87$) รองลงมาคือ การใช้งบประมาณ ($r=.79$) ข้อเสนอแนะ ควรนำผลการศึกษานี้ไปวางแผนพัฒนาคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในโรงพยาบาลต่อไป

คำสำคัญ: ปัจจัย, คุณธรรมและความโปร่งใส, ภายในโรงพยาบาล

Abstract: Factors related to internal integrity and transparency assessment in hospital

This research was a survey research. The purpose of this research aimed to study factors related to internal integrity and transparency assessment in hospital. The samples size consisted of 306 participants who were personnel in hospital. The tools include questionnaires of personal information, factors related to internal integrity and transparency assessment in hospital, comments and suggestions. Tools quality were tested for validity and reliability was represented of .81. Data were analyzed by using descriptive statistics and Pearson's product moment correlation coefficient at a significant level of .05.

The research showed the internal integrity and transparency assessment in hospital was at the high level, the evaluation criteria was at B level. The 1st and 2nd factors were at highest level in performance of duties and exercise of power. The 3rd - 5th factors were at high level, the evaluation criteria was at B level, solving corruption problems in the organization, using of government property and using budgeting. All factors related to internal integrity and transparency assessment in hospital ($p < .01$). These were related to high levels were solving corruption problems in the organization ($r = .87$), using budgeting ($r = .79$).

The result suggestion that should improve the internal integrity and transparency assessment in hospital planning in the future.

Keywords: Factors, Integrity and transparency assessment, Internal hospital

บทนำ

การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity & Transparency Assessment: ITA) เป็นการประยุกต์แนวคิดของการประเมินคุณธรรมการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity Assessment) ขององค์การต่างประเทศที่ประสบความสำเร็จ บูรณาการเข้ากับดัชนีวัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) โดยได้กำหนดเป็นกรอบแนวคิดการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ เป็นกลไกในการป้องกันการทุจริตของประเทศที่จะส่งผลต่อการจัดอันดับดัชนีภาพลักษณ์ของประเทศ (Corruption Perception Index : CPI)⁽¹⁾ เป็นเครื่องมือที่จะช่วยยกระดับธรรมาภิบาลในหน่วยงานภาครัฐ แก้ไขปัญหาการทุจริตที่ยั่งยืน เพื่อให้แต่ละหน่วยงานนำผลของการประเมินไปช่วยในการพัฒนาระดับคุณธรรมและความโปร่งใสการดำเนินงานของหน่วยงานตนเองได้อย่างเหมาะสม รวมถึงสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการป้องกันการทุจริตของประเทศในภาพรวมได้อีกด้วย การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) มีจุดมุ่งหมายที่จะก่อให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาด้านคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ⁽²⁻³⁾ รัฐบาลไทยจึงมีมติให้หน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงาน เข้าร่วมการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ทั้งนี้ยังกำหนดยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2560-2564)⁽⁴⁾ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินจะเก็บจากแหล่งข้อมูล 3 แหล่ง คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก และการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะจากเว็บไซต์ของหน่วยงาน ซึ่งเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลจะแตกต่างกัน

โรงพยาบาลพระนารายณ์มหาราช เป็นโรงพยาบาลทั่วไป ขนาด 536 เตียง ร่วมสนับสนุนและดำเนินการตามนโยบายกระทรวงสาธารณสุข มีการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐในโรงพยาบาลพระนารายณ์มหาราช ตั้งแต่ปี 2560 จนถึงปัจจุบัน แต่จากผลการดำเนินงานที่ผ่านมายังคงพบปัญหาหลาย ๆ ประการจากการประเมิน ได้แก่ การประเมินยังไม่ครอบคลุม เนื่องจากมีข้อกำหนดให้เก็บข้อมูลเพียงร้อยละ 10 ผู้ตอบแบบประเมินประสบปัญหา คือ แบบประเมินมีความยุ่งยากซับซ้อน อ่านคำถามแล้วไม่เข้าใจ ข้อคำถามเยอะเก็นไป เกิดทัศนคติที่ไม่ดี

ต่อการถูกประเมิน และยังไม่เห็นประโยชน์ของการผ่านการประเมิน การสำรวจความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน (Internal Integrity and Transparency Assessment: IIT) ประกอบด้วย การปฏิบัติหน้าที่ การใช้งบประมาณ การใช้อำนาจ การใช้ทรัพย์สินของราชการ และการแก้ปัญหาความทุจริต⁽²⁾ ปัจจัยดังกล่าวจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนให้โรงพยาบาลมีการดำเนินงานที่มีคุณธรรมและความโปร่งใสมากยิ่งขึ้น สามารถนำไปใช้ ในการปรับปรุงพัฒนาโรงพยาบาล แต่ยังไม่มีการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ ต่อคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของภาครัฐจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในโรงพยาบาลเลย ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในโรงพยาบาลขึ้น ซึ่งผลที่ได้จากงานวิจัยนี้เพื่อค้นหาโอกาสในการปรับปรุงผลการดำเนินงานและใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อน การพัฒนาประสิทธิภาพและยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐให้ดียิ่งขึ้น สร้างภาพลักษณ์เชิงบวกและความน่าเชื่อถือให้กับโรงพยาบาล รวมทั้งแสดงให้เห็นสังคมและสาธารณชนรับรู้ว่า โรงพยาบาลให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลและการป้องกันการทุจริตภายในโรงพยาบาลอีกด้วย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับและร้อยละปัจจัย ได้แก่ การปฏิบัติหน้าที่ การใช้งบประมาณ การใช้อำนาจ การใช้ทรัพย์สินของราชการ และการแก้ปัญหาความทุจริต
2. เพื่อศึกษาระดับและร้อยละของคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในโรงพยาบาล
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในโรงพยาบาล

ขอบเขตของการวิจัย

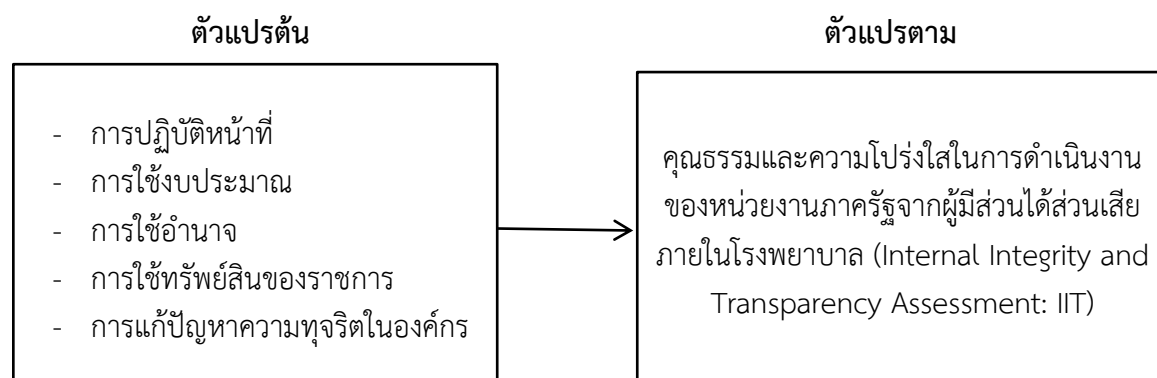
การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในโรงพยาบาล กลุ่มเป้าหมาย คือบุคลากรโรงพยาบาลพระนารายณ์มหาราช ที่ปฏิบัติงานในปี 2563 ระยะเวลาที่ศึกษาเดือน มิถุนายน – พฤศจิกายน 2563

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรต้น ได้แก่ การปฏิบัติหน้าที่ การใช้งบประมาณ การใช้อำนาจ การใช้ทรัพย์สินของราชการ และการแก้ปัญหาความทุจริต

ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในโรงพยาบาล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) แบบภาคตัดขวาง (Cross sectional study) กลุ่มตัวอย่างเป็นบุคลากรโรงพยาบาลพระนารายณ์มหาราช ที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด เก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือน มิถุนายน – พฤศจิกายน 2563 รวมระยะเวลา 6 เดือน

ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัย เป็นบุคลากรของโรงพยาบาลพระนารายณ์มหาราชที่ปฏิบัติงานในปี 2563 ข้อมูล ณ วันที่ 17 มีนาคม 2563 จำนวน 1,294 คน

กลุ่มตัวอย่าง เป็นบุคลากรของโรงพยาบาลพระนารายณ์มหาราช ที่มีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของทาร์โรวามาเน่ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการกำหนด

N = ขนาดของบุคลากรโรงพยาบาลพระนารายณ์มหาราช

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้
ในที่นี้ผู้วิจัยกำหนดเป็น 5% หรือเท่ากับ .05

แทนค่าลงในสูตร

$$n = \frac{1,294}{1 + 1,294(.05^2)}$$

$$= 305.55 \text{ คน} \sim 306 \text{ คน}$$

วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบโควตากระจายไปยังกลุ่มวิชาชีพต่าง ๆ จากบุคลากรของโรงพยาบาลพระนารายณ์มหาราช จำนวน 1,294 คน คิดเป็นร้อยละ 100 เก็บรวบรวมข้อมูล 306 คน แบ่งเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มแพทย์ ทันตแพทย์	93 คน	คิดเป็นร้อยละ	7.19	เก็บข้อมูล	22 คน
2. กลุ่มพยาบาล ผู้ช่วยเหลือฯ	603 คน	คิดเป็นร้อยละ	46.60	เก็บข้อมูล	143 คน
3. กลุ่มเภสัชกร พนักงานเภสัชฯ	49 คน	คิดเป็นร้อยละ	3.79	เก็บข้อมูล	12 คน
4. กลุ่มภารกิจด้านอำนวยการ	264 คน	คิดเป็นร้อยละ	20.40	เก็บข้อมูล	62 คน
5. กลุ่มเจ้าหน้าที่อื่นๆ	285 คน	คิดเป็นร้อยละ	22.02	เก็บข้อมูล	67 คน
					รวมเป็น 306 คน

หมายเหตุ กลุ่มเจ้าหน้าที่อื่นๆ ประกอบด้วย นักวิชาการสาธารณสุข นักกายภาพบำบัด นักเทคนิคการแพทย์ นักวิทยาศาสตร์การแพทย์ นักรังสีเทคนิค และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ในสายงานวิชาชีพ

โดยมีการกำหนดคุณสมบัติการคัดเลือกเข้าคัดออก ดังนี้

เกณฑ์ในการคัดเข้า

1. ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลพระนารายณ์มหาราช มากกว่า 1 ปี ขึ้นไป นับตั้งแต่วันที่ 17 มีนาคม 2562 เริ่มเก็บข้อมูล เดือน กรกฎาคม 2562
2. อ่านออกเขียนได้
3. สมัครใจเข้าร่วมงานวิจัย

เกณฑ์ในการคัดออก

1. ไม่สมัครใจเข้าร่วมงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในโรงพยาบาล แบ่งเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนแรกเป็นข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 5 ข้อ เป็นแบบให้เลือกตอบ ส่วนที่ 2 คุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในโรงพยาบาล นำมาจากสำนักประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ 2562² มี 5 ด้าน ๆ ละ 6 ข้อ รวม 30 ข้อ มีคำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งเป็น 4 ระดับ ข้อคำถามเป็นบวกและลบ กำหนดระดับความเห็น ตามค่าน้ำหนัก คือ น้อยที่สุดหรือไม่มีเลยถึงมากที่สุด ข้อคำถามบวก ให้คะแนน 1-4 คะแนน ข้อคำถามลบ ให้คะแนน 4-1 คะแนน กำหนดระดับความเห็นตามค่าน้ำหนักมีคะแนน นำผลรวมที่ได้ไปปรับค่าคะแนนเป็นเต็ม 4 หาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์แปลผล ดังนี้

คะแนน 3.26 – 4.00	หมายถึง	ระดับมากที่สุด
คะแนน 2.51 – 3.25	หมายถึง	ระดับมาก
คะแนน 1.76 – 2.50	หมายถึง	ระดับน้อย
คะแนน 1.00 – 1.75	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด

ระดับผลการประเมิน มีการปรับผลการวิจัยจากคะแนนเฉลี่ยและค่าร้อยละ กำหนดเกณฑ์ระดับการแปลผลเป็นร้อยละ โดยแปลผลตามเกณฑ์การประเมินผลของสำนักประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ 2562² ได้ดังนี้

คะแนน 95.00 – 100	ระดับ AA	คะแนน 85.00 – 94.99	ระดับ A
คะแนน 75.00 – 84.99	ระดับ B	คะแนน 65.00 – 74.99	ระดับ C
คะแนน 55.00 – 64.99	ระดับ D	คะแนน 50.00 – 54.99	ระดับ E
คะแนน 0 – 49.99	ระดับ F		

และส่วนที่ 3 การแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ เป็นคำถามปลายเปิดโดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบตามความคิดเห็นของตนเอง

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

วิเคราะห์ความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารงานโรงพยาบาล 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของเนื้อหาและความชัดเจน ของภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม ได้ค่า IOC (Index of item objective congruence) = .98 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับบุคลากรโรงพยาบาลสิงห์บุรี ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด วิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือโดยหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในโรงพยาบาล อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ .81

จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

งานวิจัยนี้ได้ผ่านการรับรองจริยธรรมการศึกษาวิจัยในมนุษย์ โดยคณะกรรมการพิจารณา การศึกษาวิจัยในมนุษย์ โรงพยาบาลพระนารายณ์มหาราช ใบรับรองเลขที่ KNH 08/2563 ออกให้ ณ วันที่ 14 เมษายน 2563

ขั้นตอนการวิจัย

ระยะเตรียมการ

1. นำเสนอโครงร่างวิจัยผ่านคณะกรรมการพิจารณาการศึกษาวิจัยในมนุษย์ โรงพยาบาลพระนารายณ์มหาราช
2. ขออนุมัติผู้อำนวยการโรงพยาบาลพระนารายณ์มหาราช และขอความร่วมมือในการทำวิจัยรวมทั้งประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง
3. ชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับแบบสอบถามปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในโรงพยาบาลกับหัวหน้างาน/หัวหน้าฝ่าย/หัวหน้าหอผู้ป่วย

ระยะดำเนินการ

1. เก็บข้อมูลโดยมอบแบบสอบถามปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในโรงพยาบาล ให้กับหัวหน้างาน/หัวหน้าฝ่าย/หัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลพระนารายณ์มหาราช
2. หัวหน้างาน/หัวหน้าฝ่าย/หัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลพระนารายณ์มหาราช ชี้แจงทำความเข้าใจแบบสอบถามปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในโรงพยาบาล กับบุคลากรในหน่วยงาน
3. ติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในโรงพยาบาล

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้องของข้อมูล นำมาตรวจให้คะแนนและลงรหัสเตรียมข้อมูล เพื่อนำไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป กำหนดระดับความเชื่อมั่นในการทดสอบทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ = .05 สถิติที่ใช้มีดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคล และคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในโรงพยาบาล วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ เป็นจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในโรงพยาบาล วิเคราะห์ด้วยสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน 306 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 84.00 มีอายุ 22-68 ปี อายุเฉลี่ย 37.63 ปี วุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี ร้อยละ 65.40 ตำแหน่งงานเป็นพยาบาล/ผู้ช่วยเหลือ/เวรเปลฯ ร้อยละ 46.70 ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานมากกว่า 15 ปีขึ้นไป ร้อยละ 33.70 คุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในโรงพยาบาล มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 3.35$, S.D. = .34) คิดเป็นร้อยละ 83.75 เมื่อเทียบเกณฑ์การประเมินผลอยู่ในระดับ B คุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐจำแนกตามปัจจัย พบว่า ปัจจัยอันดับ 1 และ 2 มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เกณฑ์การประเมินผลอยู่ในระดับ A คือ การปฏิบัติหน้าที่ ร้อยละ 89.50 ($\bar{x} = 3.58$, S.D. = .34) และการใช้อำนาจ ร้อยละ 88.00 ($\bar{x} = 3.52$, S.D. = .34) และปัจจัยอันดับ 3-5 คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เกณฑ์การประเมินผลอยู่ในระดับ B คือ การแก้ปัญหาความทุจริตในองค์กร ร้อยละ 80.00 ($\bar{x} = 3.20$, S.D. = .55), การใช้ทรัพย์สินของราชการ ร้อยละ 79.00 ($\bar{x} = 3.16$, S.D. = .41) และการใช้งบประมาณ ร้อยละ 78.50 ($\bar{x} = 3.14$, S.D. = .46) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ จำแนกตามปัจจัย (n= 306 คน)

ปัจจัย	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	อันดับ	ร้อยละ	ระดับ
- การปฏิบัติหน้าที่	3.58	.36	มากที่สุด	1	89.50	A
- การใช้งบประมาณ	3.14	.46	มาก	5	78.50	B
- การใช้อำนาจ	3.52	.34	มากที่สุด	2	88.00	A
- การใช้ทรัพย์สินของราชการ	3.16	.41	มาก	4	79.00	B
- การแก้ปัญหาคาความทุจริตในองค์กร	3.20	.55	มาก	3	80.00	B
- คุณธรรมและความโปร่งใส	3.35	.34	มากที่สุด	-	83.75	B

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในโรงพยาบาล พบว่า ทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์กับคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐในทิศทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง .77-.87 สามารถเรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปน้อยได้ ดังนี้ การแก้ปัญหาคาความทุจริตในองค์กร ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .87 การใช้งบประมาณ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .79 การใช้อำนาจ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .78 การใช้ทรัพย์สินของราชการ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .75 และการปฏิบัติหน้าที่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .74 ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (n= 306 คน)

ปัจจัย	คุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงาน			
	r	p-value	ความสัมพันธ์	ทิศทาง
- การปฏิบัติหน้าที่	.74	<.01**	สูง	บวก
- การใช้งบประมาณ	.79	<.01**	สูง	บวก
- การใช้อำนาจ	.78	<.01**	สูง	บวก
- การใช้ทรัพย์สินของราชการ	.75	<.01**	สูง	บวก
- การแก้ปัญหาคาความทุจริตในองค์กร	.87	<.01**	สูง	บวก

**p-value <.01

การแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในโรงพยาบาล เสนอว่า ควรรับฟังความคิดเห็นบุคลากรทุกระดับ ให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประกาศนโยบายและข้อปฏิบัติให้ทราบอย่างทั่วถึง ความเป็นธรรมในการดูแลบุคลากรทุกระดับอย่างเท่าเทียมกัน บุคลากรควรทำงานอย่างเต็มความสามารถ ตรงไปตรงมา และไม่ละเลยหน้าที่ ปลุกฝังคุณธรรมและความโปร่งใสโดยจัดให้มีการอบรมครบ 100% ควรจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมและเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรในด้านคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง

มีมาตรการในการให้รางวัลและบทลงโทษอย่างชัดเจน เน้นการปฏิบัติตามมาตรการอย่างเคร่งครัด มีการบันทึกหลักฐานในการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนและมีความชัดเจน โดยจัดทำเป็นคู่มือการดำเนินงานตามระบบมาตรฐาน หัวหน้าทุกหน่วยงานต้องเข้าใจและจริงจังในการตรวจสอบ ควบคุมดูแล และสอดส่องอย่างต่อเนื่อง เพื่อไม่ให้กระทำความผิด มีการพูดคุยภายในหน่วยงานให้มากขึ้นเกี่ยวกับปัญหาที่จะเกิดขึ้น มีคณะกรรมการตรวจสอบจากสหสาขาวิชาชีพ และควรเปลี่ยนคณะกรรมการทุก 3 ปี จัดทำระบบการตรวจสอบความโปร่งใสในทุกขั้นตอน สามารถตรวจสอบได้ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญ ติดตามและให้กำลังใจแก่ผู้ตรวจสอบ เปิดเผยข้อมูลให้สาธารณชนรับทราบและร่วมตรวจสอบได้

สรุปและอภิปรายผล

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ พบว่า คุณธรรมและความโปร่งใสจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในโรงพยาบาล มีคะแนนอยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 83.75 ซึ่งถือว่า เมื่อเทียบเกณฑ์การประเมินผลโรงพยาบาลมีคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานอยู่ในระดับ B สอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมา⁽⁵⁻¹⁰⁾ แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมาที่มีคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานมีคะแนนอยู่ในระดับมาก เทียบเกณฑ์การประเมินผลอยู่ในระดับ C⁽¹¹⁻¹²⁾ เมื่อวิเคราะห์ถึงปัจจัยและสาเหตุแล้วเนื่องจากบุคลากรของโรงพยาบาลมีอิสระในการปฏิบัติงานภายใต้ขอบเขตหน้าที่ได้อย่างเต็มที่ เปิดโอกาสให้มีการเสนอแนวความคิดที่แตกต่างได้ บุคลากรมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามภารกิจของโรงพยาบาล ผู้บริหารมีการกำหนดมาตรการกำกับดูแลเพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ รวมถึงสร้างความโปร่งใสและตรวจสอบได้ในการปฏิบัติราชการ ได้แก่ มีการวางระบบการควบคุมภายในและตรวจสอบภายใน มีกระบวนการที่เหมาะสม ในการชื่นชมผู้ที่กระทำความดีมีความซื่อสัตย์ โดยการมอบรางวัลคนดีศรีนารายณ์ทุกเดือนในที่ประชุมคณะกรรมการบริหาร เพื่อชื่นชมและสนับสนุนให้เป็นต้นแบบการทำความดี และมีการลงโทษที่เหมาะสมกับผู้ทุจริตและประพฤติมิชอบตามกระบวนการทางราชการ ทั้งในเรื่องการใช้ทรัพย์สินของทางราชการและการปฏิบัติหน้าที่ที่สำคัญ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อันดับ 1 และ 2 อยู่ในระดับมากที่สุด คือ การปฏิบัติหน้าที่ และการใช้อำนาจ ซึ่งต้องคงไว้ และปัจจัยอันดับ 3-5 อยู่ในระดับมาก คือ การแก้ปัญหาความทุจริตในองค์กร, การใช้ทรัพย์สินของราชการ และการใช้งบประมาณ ตามลำดับ จึงต้องมีการดำเนินการกระตุ้นและส่งเสริมให้เพิ่มปัจจัยในด้านนี้ให้มากยิ่งขึ้น

การศึกษาความสัมพันธ์พบว่า ทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์กับคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ เรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปน้อยได้คือ การแก้ปัญหาความทุจริตในองค์กร, การใช้งบประมาณ, การใช้อำนาจ, การใช้ทรัพย์สินของราชการ และการปฏิบัติหน้าที่ สอดคล้องกับการศึกษาที่แสดงให้เห็นถึงภาพลักษณ์ด้านความปลอดภัยจากการทุจริตในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับที่สูงมาก⁽¹²⁾ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารโรงพยาบาลให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาความทุจริตในองค์กร มีการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอนตามระเบียบการเงินและพัสดุ มีการทบทวนและปรับปรุงกระบวนการอย่างต่อเนื่อง เพื่อลดความผิดพลาด ลดการทำงานซ้ำซ้อน และลดความสูญเสีย

ด้านงบประมาณ เพิ่มความคุ้มค่าในการปฏิบัติงาน มีการนำระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการเฝ้าระวังความสะอาด และสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน และกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ได้แก่ ขั้นตอน และระยะเวลาการให้บริการ สอดคล้องกับกรอบแนวคิดของสำนักประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ⁽²⁾ ที่ได้กำหนดให้การปฏิบัติหน้าที่ การแก้ปัญหาความทุจริตในองค์กร, การใช้งบประมาณ, การใช้อำนาจ, การใช้ทรัพย์สินของราชการ และการปฏิบัติหน้าที่ เป็นตัวแปรในการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงาน ภาครัฐจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในองค์กร

ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

1. ทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์กับคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ จึงต้องพัฒนาในทุก ๆ ด้านไปพร้อม ๆ กัน ควรพิจารณาเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจกับผู้บริหาร และบุคลากรในการดำเนินการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสว่ามีใช้การจับผิดหรือเป็นการตรวจสอบ แต่เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะนำไปสู่การสร้างความร่วมมือและพัฒนาปรับปรุงการทำงานที่เป็นระบบโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้และให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สร้างความเข้มแข็งการบูรณาการความร่วมมือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโรงพยาบาลให้เข้ามามีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบการปฏิบัติงาน และร่วมในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันอย่างต่อเนื่อง
2. ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกระดับมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย มาตรการ แผนงาน หรือโครงการ/กิจกรรม เพื่อพัฒนาโรงพยาบาลให้มีคุณธรรมและความโปร่งใส ครอบคลุมตามแนวทาง การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐในแต่ละด้าน มีการประกาศ นโยบายให้ทั่วถึงทั้งโรงพยาบาล ส่งเสริมสนับสนุน ควบคุมกำกับติดตาม ประเมินผลการทำงานอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง
3. มีการสร้างความตระหนักและสำนึกรับผิดชอบ โดยการสื่อสาร 2 ทาง อย่างครอบคลุม ถึงบุคลากรทุกระดับ เพื่อเพิ่มระดับการมีคุณธรรมและความโปร่งใส พัฒนาในด้านความรู้ สร้างความเข้าใจ กับระเบียบปฏิบัติที่ถูกต้อง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานได้อย่างแท้จริง
4. มีกระบวนการเสริมพลัง ถอดบทเรียนและมอบรางวัลยกย่องเชิดชูเกียรติแก่บุคคล หน่วยงาน ที่มีการดำเนินงานดีเด่น เช่น การมอบรางวัลคนดีศรีนารายณ์ เพื่อชื่นชมและสนับสนุนให้เป็นต้นแบบ การทำความดี เป็นสิ่งที่ดีและควรธำรงไว้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน
5. ควรการสร้างเครือข่ายคุณธรรมและความโปร่งใสในโรงพยาบาล เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตรวจสอบ แก้ไขปัญหาและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมทั้งมีการจัดกิจกรรมที่เป็นการสร้างเสริมคุณธรรม แก่ผู้บริหารและบุคลากรในทุกระดับอย่างสม่ำเสมอ เพื่อยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใส ของโรงพยาบาลให้มีความถูกต้อง และเป็นที่ยอมรับแก่สังคม

เอกสารอ้างอิง

1. พรทิพย์ ขำไท้. ปัจจัยที่มีผลต่อคุณธรรมและความโปร่งใสการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐกรณีศึกษา ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกของโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดสุโขทัย. วารสารโรคและภัยสุขภาพ สำนักงาน ป้องกันควบคุมโรคที่ 3 จังหวัดนครสวรรค์, 2562; 13(1): 25-33.
2. สำนักประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. คู่มือการประเมิน ITA 2562 การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ Integrity and Transparency Assessment. นนทบุรี: สำนักพิมพ์สำนักงาน ป.ป.ท.; 2562.
3. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. คู่มือการประเมินคุณธรรมและความ โปร่งใสการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ Integrity and Transparency Assessment : ITA ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558. นนทบุรี: สำนักพิมพ์สำนักงาน ป.ป.ท.; 2558.
4. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. คู่มือการประเมินคุณธรรมและความ โปร่งใสในการดำเนินงานหน่วยงานภาครัฐ ปีงบประมาณ 2560. นนทบุรี: สำนักพิมพ์สำนักงาน ป.ป.ท.; 2560.
5. เบญจวรรณ นาคนาโส. เอกสารวิชาการ ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของ หน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) ของ กรมปศุสัตว์. กรุงเทพมหานคร: กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร กรมปศุสัตว์; 2561.
6. สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำพูน. รายงานผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการ ดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ จังหวัดลำพูน ประจำปีงบประมาณ 2560. เชียงใหม่: สำนักบริการ วิชาการ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่; 2561.
7. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. รายงานผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรายหน่วยงาน เทศบาลเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ประจำปีงบประมาณ 2560. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม; 2561.
8. ดวงพร หวานแก้ว. ระดับคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของกรมอนามัย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559. นนทบุรี: กรมอนามัย; 2559.
9. องค์การบริหารส่วนตำบลกุแหระ. การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานขององค์การ บริหารส่วนตำบลกุแหระ อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560. นครศรีธรรมราช: องค์การบริหารส่วนตำบลกุแหระ; 2561.
10. มหาวิทยาลัยสวนดุสิต. รายงานผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีประจันต์ อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสวนดุสิต; 2561.

11. ชนิกันต์ ไสยเกื้อ. การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครศรีธรรมราช ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย, 2561; 10(1): 132-147.
12. ฤศกดิ์ กัลยาณมิตร และคณะ. ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสระบุรี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558. วารสารวไลยลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 2560; 7: 67-80.